

Magyar–angol szakszójegyzék

Szabó Attila, Juhász Péter, Forman Ferenc, Fehér Norbert, Hegedűs Barnabás

1. Bevezető – Introduction

A szójegyzékben használt jelölések:

- *pl.*: rendhagyó többes szám (általában az -s-szel képzett alak is jó)
- *p.*: rendhagyó múlt idő és befejezett melléknévi igenév
- *adj., n.*: melléknévi, főnévi forma
- *GB, US*: brit, amerikai alakváltozat
- *vmi, sth, . . .*: valami, something, . . .
- A vesszővel, perjellel elválasztott alakváltozatok egyformán gyakoriak, bármelyiket nyugodtan használhatjuk. A zárójelbe tett alakok ritkák, csak a teljesség kedvéért szerepelnek, ezeket inkább ne használjuk. Értelemszerűen a zárójelbe tett rövidítések, jelölések, . . . használatosak, használjuk nyugodtan mi is. Zárójelek a magyar szavaknál is vannak, a rövidség kedvéért, pl. *(tizedes) tört* – *(decimal) fraction*, illetve olyankor is vannak zárójelek, ha az angol kifejezés egy része elhagyható, pl. *gyökjel* – *radical (sign)*.

A görög betűk angol nevei:

A	α	alpha	Δ	δ	delta	H	η	eta	K	κ	kappa	N	ν	nu	Π	π	pi	T	τ	tau	X	χ	chi
B	β	beta	E	ε/ϵ	epsilon	Θ	θ/ϑ	theta	Λ	λ	lambda	Ξ	ξ	xi	P	ρ/ϱ	rho	Υ	υ	upsilon	Ψ	ψ	psi
Γ	γ	gamma	Z	ζ	zeta	I	ι	iota	M	μ	mu	O	o	omicron	Σ	$\sigma(\varsigma)$	sigma	Φ	ϕ/φ	phi	Ω	ω	omega

A tizedesválasztó angolul a pont (decimal point), a vessző nagyon félreérthető. A vesszőt angolul dolgok elválasztására használjuk, akkor is, ha magyarul pontosvesszőt tennénk. Az ezres csoportokat hagyományosan vesszővel választják el, tudományos szövegben azonban ez nem szabványos, egy fél szóköznyi helyet (\, , Wordben ilyen híján szóközt) hagyhatunk ki ezresválasztónak.

Az angolban (a 70-es évek óta a briteknél is!) a nagy számok leírására az ún. ‘short scale’-t használják, szemben az európai ‘long scale’-el. Ezer első néhány hatványa a két skála szerint (a használandó short scale vastaggal):

n	10^{3n}			n	10^{3n}		
	magyarul	angolul (short scale)	angolul (long scale)		magyarul	angolul (short scale)	angolul (long scale)
1	ezer	thousand		6	trillió	quintillion	trillion
2	millió	million		7	trilliárd	sextillion	thousand trillion
3	milliárd	billion	thousand million (milliard)	8	kvadrillió	septillion	quadrillion
4	billió	trillion	billion	9	kvadrilliárd	octillion	thousand quadrillion
5	billiárd	quadrillion	thousand billion	10	kvintillió	nonillion	quintillion

Elszörtan a long scale-es alakokkal is lehet találkozni angolul (főleg régebbi brit írásokban, illetve külföldiek által írt dolgokban – ez elég értelemzavaró), de a ‘milliard’-hoz hasonló számnevek nem jellemzők. A kérdésről részletesen: http://en.wikipedia.org/wiki/Short_and_long_scale, a még nagyobb számok képzéséről: <http://www.isthe.com/chongo/tech/math/number/howhigh.html>

A nem angol, ékezetes betűket tartalmazó neveket próbáljuk úgy leírni, ahogy az eredeti nyelven vannak. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor átírjuk a neveket: ez általában az ékezetek elhagyását jelenti. Egy kivétel (bár ezt az angolok se tudják, illetve használják mind): a németben (de csak ott) az umlautos betűket az alapbetű után ‘e’-t írva írjuk át, pl. Schrödinger → Schroedinger.

Angol anyanyelvűek hajlamosak mindenféle nevet anglicizálva kiejteni: ez szörnyű, olykor a magyar fülnek alig érthető alakokat szül. Műveltségre vall, ha ezt kerülnék és inkább az eredeti nyelvhez hasonló módon ejtjük ki a neveket (ahogy magyarul is szoktuk). A némettel megint probléma van: nálunk az osztrákoknak köszönhetően az ‘ei’ betűkapcsolatot ‘ej’-ként szokás kiejteni, miközben a német nyelvterületen általában ‘áj’-ként kell, és az angolok is értelemszerűen ezt ismerik. Tehát Einstein nevét nem ‘ejnstejn’-nek, hanem ‘ájnstájn’-nak kell ejteni.

Nevek: az angolok előszeretettel felejtik ki a franciákat mindenféle törvény nevéből (pl. Boyle–Mariotte-törvény → Boyle’s law), valamint néha a (nálunk) bevett név helyett egy angol tudóst használják (Gay-Lussac I. törvénye → Charles’s law). Descartes nevének latinositott változatát (Cartesius, *adj.* Cartesian) használják, Galileire a keresztnévvel (Galileo, *adj.* Galilean) hivatkoznak. Személynevekből szinte mindig az *-ian* képzővel képeznek melléknevet (pl. Lagrangian, Eulerian, ...).

A betűszavakat angolul mindig ki kell betűzni: vigyázzunk rá, hogy az angol ábécé szerint betűzzünk! Pl. ‘há-té-em-el’ helyett ‘aitch-tee-em-el’, ‘led’ helyett pedig ‘el-e-dee’ (a ki nem betűzött betűszavakat végképp nem értik, illetve ebben az esetben a ‘lad’ elég mást jelent).

Néhány jellegzetes helyesírási eltérés a brit és amerikai angol között:

- egyes görög/latin eredetű szavak végén a mássalhangzó után álló *-re*-t az amerikai angolban *-er*-nek írják, pl. *metre* vs. *meter*, de pl. csak *chapter* létezik;
- a szó végén álló *-ise/-yse* betűkapcsolatot (görög eredetű szavakban), illetve az *-ise* végűekből képzett szavakat az amerikai angolban *-ize/-yze* módon írják¹, pl. *organise* vs. *organize*, *organisation* vs. *organization*, *analyse* vs. *analyze*, de csak *analysis*, *seize*, *rise* (a két utóbbi ti. nem görög eredetű);
- a görögből származó *ae*, *oe* betűkapcsolatokat az amerikai angolban (és néhány kivételes esetben a britben is) sima *e*-nek írják, pl. *oestrogen* vs. *estrogen*, de csak *aerosol* (ti. ez latin eredetű), *economics*;
- a brit *-our* végződés az amerikai angolban általában *-or* lesz: *colour* vs. *color*;
- az idézőjelezés brit angolban: ‘xy “nn” zw’, amerikai angolban: “xy ‘nn’ zw” (magyarban: „xy »nn« zw”, németben: „xy ,nn‘ zw“).

Mi végig a brit helyesírást követjük, ahol nemtriviális amerikai változat van, ott megemlítjük. További helyesírásbeli eltérésekről a Wikipédián olvashatunk: http://en.wikipedia.org/wiki/American_and_British_English_spelling_differences.

A szójegyzék minőségéért, az esetleges hibákért nem vállalunk felelősséget, bár megpróbáljuk eltávolítani őket. Bővítési javaslatokat, felfedezett hibákat a szerkesztő a következő e-mailcímen vár: as2372@cam.ac.uk. A szójegyzék „hivatalos”, karbantartott változata itt érhető el: <http://people.ds.cam.ac.uk/as2372/szakszavak/>

¹Egyes brit szótárak – a legjelentősebb ilyen az Oxford English Dictionary – a francia gyökerű *-ise* végzések helyett a görög/latin eredetit tükröző *-ize* változatot preferálják (az *-yse* végzések maradnak). Ezt a jelenséget *Oxford spelling*nek nevezik, a brit nyelvhasználatban kisebbségben van – nem utolsósorban azért, mert ezt az angolok inkább amerikanizmusnak tartják.

2. Matematika – Mathematics

Alapok A' (A vessző), A'' \dot{x} , \ddot{x} a_b (a alsó index b)

egyenlő; =

 $a = b$ $a \neq b$ $a < b$ $a > b$ $a \leq b$ $a \geq b$ $a \approx b$ $a \sim b$ $a \sim 1/b$

egyenlet

egyenlőtlenség

azonosság

képlet

kifejezés

együttható

behelyettesít

kiszámol

alkalmaz vmit vmire

összeadás, $a + b$

összeadandó, összeg

kivonás, $a - b$

kisebbitendő, kivonandó

különbség

szorzás, $a \cdot b$

tényező, szorzat

kiemel

osztás, a/b (az $a : b$ jelölés nem használatos!)

(tizedes) tört

 $\frac{a}{b}$ **Basic stuff** A prime, A double prime x dot, x double dot a sub b

equal; equals sign

 a equals b , a is equal to b , a and b are equal a is not equal to b a is less than b a is greater than b a is less than or equal to b , a is not greater than b , a is at most b a is at least b , ... a is approximately equal to b a is proportional to b ($a \propto b$) a is inversely proportional to b

equation

inequality

identity

formula (*pl.* formulae)

expression

coefficient

substitute

calculate, evaluate

apply sth on sth

addition, a plus b

addend, sum

subtraction, a minus b

minuend, subtrahend

difference

multiplication, a times b

factor, product

multiply out

division, a (divided) by b

(decimal) fraction

 a over b

osztandó, osztó

számláló, nevező

hányados, maradék

arány, $a : b$

hatványozás

 a^b

alap, kitevő, hatvány

négyzetre emel, x^2 köbre emel, x^3 n . hatványra emel $\sqrt[n]{x}$

gyökkitevő, alap, gyök

négyzetgyök

köbgyök

gyökjel

logaritmus, $\log_a b$ \log_{10} \log_e \log_2

reciprok

normálalak

normálalakú szám

mantissza

karakterisztika

komplex szám

komplex konjugált

abszolút érték

argumentum

valós, képzetes rész

egységgyök

Gauss-egész

Matematikai logika

logikai művelet

tagadás

megengedő vagy

dividend, divisor

numerator, denominator

quotient, remainder

ratio, (ratio of) a to b (aszimmetrikus!)

exponentiation

 a to the b

base, exponent, power

square, x squaredcube, x cubedraise to the n th power n th root of x

degree, radicand, root

square root (sqrt)

cube root (cbrt)

radical (sign)

logarithm, of b to base a base- a logarithm of b

common logarithm (lg)

natural logarithm (ln, gyakran log)

binary logarithm (lb)

reciprocal, multiplicative inverse

scientific notation

floating point number

significand

exponent

complex number

complex conjugate

absolute value, modulus (length)

argument

real, imaginary part

root of unity

Gaussian integer

Mathematical logic

logical operation

negation, NOT

inclusive or, OR

kizáró vagy	exclusive or, XOR	$A \setminus B$	difference of A and B
A -ból következik B	A implies B		relative complement of B in A
akkor és csak akkor	if and only if, iff		complement
feltétel, kritérium	condition, criterion (<i>pl.</i> criteria)	komplementer	symmetric difference
szükséges, elégséges	necessary, sufficient	szimmetrikus különbség	natural numbers ³
ekvivalens	equivalent to	egész számok	integers
sejtés	conjecture	racionális számok	rational numbers
tétel	theorem, proposition ²	irracionális számok	irrational numbers
elv	principle	valós számok	real numbers, reals
lemma, következmény	lemma, corollary	számegyenes	number line
levezet, levezetés	derive, derivation	intervallum	interval
bizonyítás	proof	nyílt, zárt, balról nyílt intervallum	open, closed, left-open interval
bizonyít	prove (<i>p.</i> proved, proved/proven)	algebrai, transzcendens	algebraic, transcendental
definíció	definition	komplex szám	complex number
(nem) definiált	(un)defined	Gauss-féle számsík	complex plane, Argand diagram/plane
triviális	trivial	Descartes-szorzat	Cartesian product
teljes indukció	mathematical induction	kommutatív, kommutativitás	commutative, commutativity
indirekt bizonyítás	proof by contradiction	asszociatív	associative
ellentmondás	contradiction	disztributív	distributive
skatulyaelv	pigeonhole principle	idempotens	idempotent
		de Morgan-szabályok	de Morgan's laws
Halmazok	Sets	Gráfelmélet	Graph theory
halmazelmélet	set theory	gráf	graph
halmaz	set	gráf csúcsa	vertex, node, point
halmaz eleme	element, member of a set	gráf éle	edge, line, arc
$a \in S$	a is a member of S , S contains a	fokszám	degree, valency
részhalmaz	subset	befok, kifok	indegree, outdegree
valódi részhalmaz	proper subset	irányított gráf	directed graph, digraph
$A \subseteq B$	A is a subset of B , B includes A	k -reguláris gráf	k -regular graph
számosság	cardinality (jele: card)	teljes gráf	complete graph
hatványhalmaz	power set	súlyozott gráf	weighted graph
megszámlálható	countable	összefüggő	connected
megszámlálhatatlan	uncountable	nem összefüggő	disconnected
kontinuum	continuum	páros gráf	bipartite graph
unió	union	séta, út, kör	walk, (simple) path, cycle
metszet	intersection	fa, erdő	tree, forest
diszjunkt	disjoint		

²A *proposition* szót általában az egyszerűbben bizonyítható, kis horderejű vagy magától értetődő állításokra használják, a *theorem* szót a jelentősebb tételeknek fenntartva.

³Angolul (illetve általában a szakszövegekben) $0 \notin \mathbb{N}$, a nemnegatív egészeket általában \mathbb{N}^0 -al jelölik, az egyértelműség miatt használatos az \mathbb{N}^+ jelölés is.

Euler-vonal
Euler-kör
Hamilton-út
Hamilton-kör

Számelmélet

római számok
helyiértékes számírás
tizedes tört
számjegy
egészrész
alsó, felső egészrész
törtrész
10-es, 2-es, 8-as, 16-os számrendszer

$a|b$

prímszám
összetett szám
hatványszám, négyzetszám, köbszám
a számelmélet alaptétele
prímtényező felbontás
LNKO
 $(a; b)$
LKKT, $[a; b]$
relatív prím
tökéletes szám
pitagoraszi számhármás
nagy Fermat-tétel
euklideszi algoritmus
diofantoszi egyenlet
kongruencia
 $a \equiv b \pmod{n}$
kínai maradéktétel
maradékosztály
redukált maradékrendszer
Euler-féle φ -függvény
kis Fermat-tétel
primitív gyök

Eulerian path/walk/trail
Eulerian cycle/circuit
Hamiltonian path
Hamiltonian cycle

Number theory

Roman numerals
positional numeral system
decimal fraction
digit, figure
integer part
floor, ceiling function
fractional part
decimal, binary, octal, hexadecimal numeral system
 a divides b , a is a divisor of b
 b is a multiple of a
prime number, prime
composite number
perfect power, p. square, p. cube
fundamental theorem of arithmetic
factorisation, canonical representation
greatest common divisor/factor
 $\gcd(a, b)$, $\text{gcf}(a, b)$
least common multiple, $\text{lcm}(a, b)$
coprime (relatively prime)
perfect number
Pythagorean triple
Fermat's last theorem
Euclidean algorithm
Diophantine equation
congruence
 a is congruent to b modulo n
Chinese remainder theorem
congruence class, residue class
primitive residue classes
Euler's totient function
Fermat's little theorem
primitive root

a rendje mod n
kvadratikus (nem)maradék
Legendre-szimbólum
Euler-lemma
kvadratikus reciprocitás
Wilson-tétel

Elemi algebra

polinom
elsőfokú egyenlet
másodfokú, harmadfokú, negyedfokú, ötödfokú, n -edfokú
szorzattá alakít
gyöktényező alak
 $P(\alpha) = 0 \iff (x - \alpha)|P(x)$
irreducibilis
Schönemann–Eisenstein-kritérium
racionális gyökteszt

teljes négyzetté kiegészítés
a másodfokú egyenlet megoldóképlete
diszkrimináns
Viète-formulák
racionális törtfüggvény
egyenletrendszer
transzcendens egyenlet
függvényegyenlet
húrmódszer
érintőmódszer
iteráció

sorozat
sor
pozitív definit
monoton növekvő, csökkenő
szigorúan monoton növekvő
(felülről, alulról) korlátos
számítási sorozat
differencia

order of a modulo n
quadratic (non)residue
Legendre symbol
Euler's criterion
quadratic reciprocity
Wilson's theorem

Elementary algebra

polynomial
linear equation
quadratic, cubic, quartic, quintic, of degree n
factorise
factorised form
factor theorem
irreducible
Eisenstein's criterion
rational root theorem/test

completing the square
quadratic formula
discriminant
Vieta's formulas
rational expressions
system of equations
transcendental equation
functional equation
regula falsi (false position method)
Newton's method
iteration

sequence
series
positive definite
monotonically increasing, decreasing
strictly monotonically increasing
bounded (from above, from below)
arithmetic progression
difference

mértani sorozat	geometric progression
kvóciens	quotient
mértani sor	geometric series
Fibonacci-sorozat	Fibonacci sequence

számtani, mértani, harmonikus, négyzetes közép	arithmetic, geometric, harmonic, quadratic mean (AM, GM, HM, QM)
számtani és mértani közép közti egyenlőtlenség	inequality of arithmetic and geometric means (AM-GM inequality)

Lineáris algebra

lineáris egyenletrendszer
 egyenlő együtthatók módszere
 behelyettesítési módszer
 determináns
 Cramer-szabály
 Gauss-elimináció
 mátrix
 karakterisztikus polinom
 mátrix nyoma
 szimmetrikus mátrix
 ferdén szimmetrikus
 transzponált
 ortogonális, unitér
 hermitikus
 ferdén hermitikus
 adjungált
 inverz mátrix
 mátrix rangja
 sajátérték, sajátvektor

Kombinatorika

permutáció
 faktoriális
 kombináció
 ismétléses kombináció

binomiális együttható
 n alatt a k

Linear algebra

system of linear equations
 addition method
 substitution method
 determinant
 Cramer's rule
 Gaussian elimination
 matrix (*pl.* matrices)
 characteristic polynomial
 trace
 symmetrical matrix
 skew-symmetrical
 transpose
 orthogonal, unitary
 Hermitian, self-adjoint
 skew-Hermitian, anti-Hermitian
 adjugate
 inverse of a matrix
 rank of a matrix
 eigenvalue, eigenvector

Combinatorics

permutation
 factorial
 combination
 combination with repetitions, multi-combination
 binomial coefficient
 n choose k

Pascal-háromszög
 binomiális tétel
 partíció

Valószínűségszámítás

valószínűség
 esemény
 bekövetkezik
 elemi esemény
 komplementer esemény
 biztos esemény
 eseménytér
 lehetetlen esemény
 egymást kizáró események
 független események
 relatív gyakoriság

klasszikus valószínűségi mező
 feltételes valószínűség
 Bayes tétele
 a nagy számok törvénye
 valószínűségi eloszlás
 eloszlásfüggvény
 sűrűségfüggvény (diszkrét)
 sűrűségfüggvény (folytonos)
 diszkrét eloszlás
 folytonos eloszlás
 várható érték
 szórás
 szórásnégyzet
 egyenletes eloszlás
 binomiális eloszlás
 geometriai eloszlás
 Poisson-eloszlás
 hipergeometriai eloszlás
 exponenciális eloszlás

Gauss-eloszlás

Pascal's triangle
 binomial theorem/formula
 (integer) partition

Probability theory

probability
 event
 occur
 elementary event
 complementary event
 certain event
 sample space
 impossible event
 disjoint events
 independent events
 empirical probability
 relative frequency
 discrete probability space
 conditional probability
 Bayes' theorem
 law of large numbers
 probability distribution
 cumulative distribution function (cdf)
 probability mass function (pmf)
 probability density function (pdf)
 discrete distribution
 continuous distribution
 expected value
 standard deviation
 variance
 uniform distribution
 binomial distribution
 geometric distribution
 Poisson distribution
 hypergeometric distribution
 exponential distribution,
 lifetime distribution
 normal distribution

Statiztika

átlag
módus
medián
kovariancia
korrelációs együttható
lineáris regresszió

Geometria

pont
ponthalmaz
korlátos, nem korlátos, nyílt, zárt
egyenes
félegyenes
szakasz
sík
tér
kör
sugár
átmérő
húr, szelő
érintő
 a érinti b -t
érintési pont
körcikk, körszelet
körgyűrű
félkör
ív
kerület
terület
középponti, kerületi szög
Thalész-tétel
kerületi és középponti szögek tétele
Apollóniusz-kör
körsor

illeszkedik

Statistics

average, mean
mode
median
covariance
correlation coefficient
linear regression

Geometry

point
set of points
bounded, unbounded, open, closed
line
ray
line segment
plane
space
circle (*adj.* circular)
radius (*pl.* radii)
diameter
chord, secant
tangent
 a is tangent to b
point of tangency
sector, segment
annulus (*pl.* annuli)
semicircle
arc
circumference, perimeter
area
central, inscribed angle
Thales' theorem
inscribed angle theorem
circle of Apollonius
pencil⁴ of circles

fit

kollineáris
konkurrens
komplanáris
metsz
metszéspon

szög
szög szárai, csúcsa
hegyesszög, derékszög
tompaszög
ferde
egyenesszög
konkáv szög, teljesszög
fok, radián
kiegészítő szögek
csúcsszögek
pótszögek
párhuzamos, $a \parallel b$
merőleges, $a \perp b$
kitérő egyenesek
felezőmerőleges
szögfelező

egybevágó
eltolás \mathbf{v} -vel
elforgatás α -val
óráirányban
óráiránnyal ellentétesen
tengelyes tükrözés a -ra
középpontos tükrözés A -ra
hasonló
középpontos hasonlóság A középpont-
tal és λ aránnyal
forgatva nyújtás
merőleges affinitás
nyírás
inverzió a k körre

collinear
concurrent
coplanar
intersect
intersection point, point of intersection

angle
sides, vertex (*pl.* vertices)
acute angle, right angle
obtuse (oblique) angle
oblique
straight angle
reflex angle, full angle
degree, radian
supplementary angles
vertical angles
complementary angles
parallel, a is par. to b
perpendicular, a is perp. to b
skew lines
perpendicular bisector
angle bisector

congruent
translation by \mathbf{v}
rotation by α
clockwise
counterclockwise (anticlockwise)
reflection across line a
point reflection across A
similar
homothety with respect to centre A
and of ratio λ
spiral symmetry
directional scaling, stretching
shear mapping (shearing)
circle inversion with respect to k

⁴A *pencil* szó a projektív geometriában általában valamilyen közös tulajdonsággal rendelkező objektumok összességét jelenti, pl.: kollineáris pontok, egy ponton átmenő egyenesek.

merőleges vetítés e -re	orthogonal projection onto e	húrtrapéz	cyclic tr., symmetrical tr.
vetítés A -n keresztül e -re	projection through A onto e	deltoid	kite (deltoid)
párhuzamos szelők tétele	intercept theorem	paralelogramma	parallelogram
A k -ra vonatkozó hatványa	power of A with respect to k	téglalap	rectangle (<i>adj.</i> rectangular)
		rombusz	rhombus (<i>pl.</i> rhombi)
háromszög	triangle (<i>adj.</i> triangular)	négyzet	square (<i>adj.</i> square)
oldal, csúcs	side, vertex	sokszög	polygon
egyenlő szárú Δ	isosceles triangle	ötszög, hatszög, n -szög	pentagon, hexagon, n -gon
alap, szár (háromszögé)	base, leg	szabályos n -szög	regular n -gon
szabályos	regular, equilateral		
hegyesszögű Δ	acute triangle	kúpszelet	conic section
derékszögű Δ	right(-angled) triangle	ellipszis	ellipse
tompaszögű Δ	obtuse (oblique) triangle	parabola	parabola (<i>pl.</i> parabolae)
háromszög-egyenlőtlenység	triangle inequality	hiperbola	hyperbola (<i>pl.</i> hyperbolae)
belső, külső szög	interior, exterior angle	fókusz	focus (<i>pl.</i> foci)
súlyvonal, súlypont	median, centroid	vezéregyenes	directrix
magasság, magasságpont	altitude, orthocentre	nagytenyely, kistenyely	major axis, minor axis
talpponti háromszög	orthic triangle	fél nagytenyely	semi-major axis
középvonal	midsegment	fókuszon átmenő, nagytenyelyre merőleges húr	latus rectum
köréírt kör, középpontja, sugara	circumcircle, circumcenter, circumradius	aszimptota	asymptote
		excentricitás	eccentricity
beírt kör, középpontja, sugara	incircle, incenter, inradius	projektív geometria	projective geometry
hozáírt kör	excircle	ideális pont	point at infinity (ideal point)
Euler-egyenes	Euler line	ideális egyenes	line at infinity
Feuerbach-kör	nine-point circle	kettősviszony	cross-ratio (double ratio)
Ceva-tétel	Ceva's theorem	harmonikus társ	harmonic conjugate
Menelaosz-tétel	Menelaus' theorem	Papposz-tétel	Pappus' theorem
befogó	cathetus (<i>pl.</i> catheti), leg	pontra perspektív	centrally perspective
átfogó	hypotenuse	egyenesre perspektív	axially perspective
Pitagorasz-tétel	Pythagorean theorem	Desargues-tétel	Desargues' theorem
Héron-képlet	Heron's formula	Pascal-tétel	Pascal's theorem
		Brianchon-tétel	Brianchon's theorem
négyszög	quadrilateral	dualitás, duális	duality, dual
átló	diagonal	pólus, poláris	pole, polar
felezik egymást	bisect each other		
húrnégyszög	cyclic q., inscribed q.	felszín	surface, surface area
érintőnéyszög	tangential q., circumscribed q.	térfogat	volume
konvex, konkáv	convex, concave		
trapéz	trapezium (<i>US</i> trapezoid)		

test	solid	1/cos	secant (jele: sec)
poliéder	polyhedron	1/sin	cosecant (jele: csc)
hasáb	prism	addíciós tétel	addition theorem
ferde hasáb	oblique prism	arkusz szinusz	arcsine (jele: arcsin, \sin^{-1})
egyenes hasáb	right prism	szinusztétel	law of sines
alap	base	koszinusztétel	law of cosines
palást	lateral face	tangenstétel	law of tangents
n -szög alapú hasáb	n -gonal prism		
paralelepipedon	parallelepiped	vektor	vector
téglatest	cuboid	egységvektor	unit vector
négyzetes oszlop	square box	szorzás skalárral	multiplication by a scalar
kocka	cube	skaláris szorzat	dot product
gúla	pyramid	vektoriális szorzat	cross product
gúla csúcsa	apex (<i>pl.</i> apices)	koordináta-rendszer	coordinate system
csonkagúla	pyramidal frustum (<i>pl.</i> frusta)	jobbso drású koordináta-rendszer	right-handed coordinate system
henger	cylinder	derékszögű k.-r.	Cartesian c. s.
forgáshenger	right circular cylinder	síknegyed	quadrant
alkotó	generator	polárk.-r.	polar c. s.
kúp	cone	térbeli polárk.-r.	spherical c. s.
kettős kúp	double cone	hengerk.-r.	cylindrical c. s.
forgáskúp	right circular cone	vektor hossza	absolute value, length, modulus of a vector
csonkakúp	conical frustum		component of a vector of a direction
gömb	sphere	vektor adott irányú komponense	
félgömb	hemisphere		
gömböv	spherical segment	Analízis	Calculus ⁵
gömbcsüveg	spherical cap	leképezés	mapping
gömbcikk	spherical sector	függvény	function
főkör	great circle	művelet	operation
ellipszoid	ellipsoid	injektív	injective, one-to-one
forgástest	solid of revolution	szürjektív	surjective, onto
keresztmetszet, hosszanti metszet	cross-section, longitudinal section	bijektív	bijjective
		inverz függvény	inverse function
trigonometria	trigonometry	függvénykompozíció, $f \circ g$	function composition, f circle g
szinusz	sine	$f(x)$	ált. 'f of x'
koszinusz	cosine	változó	variable
tangens	tangent (jele: tan)	értelmezési tartomány	domain
kotangens	cotangent (jele: cot)	értékkészlet	range

⁵Az *analysis* szó angolul is használatos az analízis *korrekt tárgyalására* (azaz, amikor pl. a határérték fogalmából vezetjük le a dolgokat). *Calculus* alatt az integrálás-deriválás szabályait értjük (néha magyarul is használjuk), mely megértés nélkül: az angol középiskolák elsősorban ezt tanítják, azért használjuk itt a *calculus* szót.

$x \rightarrow a$	x approaches a , x tends to a	Taylor-sor	Taylor series ($x = 0$ körül Maclaurin series)
elég közel, tetszőlegesen közel	sufficiently close, arbitrarily close	Taylor-sorfejtés	Taylor expansion
konvergencia	convergence (<i>adj.</i> convergent)	n -edrendű közelítés	n th order approximation
a -hoz tart	converges to a	Fourier-sor	Fourier series
végtelen	<i>adj.</i> infinite, n . infinity	Fourier-transzformáció	Fourier transform
divergens	divergent	integrálás	integration
határérték	limit	görbe alatti terület	area under the curve
$\lim_{x \rightarrow a} f(x)$	the limit of $f(x)$ as x approaches a	$\int_a^b f(x) dx$	(definite) integral of $f(x)$ over x between a and b
csendőrszabály	the limit of $f(x)$ at $x = a$	határozott integrál	definite integral
aszimptota	squeeze theorem	Newton–Leibniz-formula	fundamental theorem of calculus
infimum	asymptote	határozatlan integrál	indefinite integral
szuprémum	infimum (<i>pl.</i> infima), greatest lower bound	primitív függvény	primitive function, antiderivative
folytonos	supremum (<i>pl.</i> suprema), least upper bound	parciális integrálás	integration by parts
folytonosság	continuous	parciális törtek	partial fraction
differenciahányados	continuity	helyettesítéses integrálás	integration by substitution
infinitezimális	difference quotient	numerikus integrálás	numerical integration (quadrature)
derivált, dy/dx	infinitesimal	exponenciális függvény	exponential function
derivál	derivative, of y with respect to x , dy by dx (dy over dx , $dy dx$)	„haranggörbe”	Gaussian function
differenciálható	differentiate	előjelfüggvény	sign function
változási sebesség	differentiable	Heaviside-függvény	Heaviside step function
láncszabály	rate of change	hiperbolikus függvények	hyperbolic functions
stacionárius pont	chain rule	szinusz hiperbolikus	hyperbolic sine
szélsőérték	stationary point	areafüggvények ⁶	inverse hyperbolic functions, area functions
helyi/abszolút minimum/maximum	extremum (<i>pl.</i> extrema) local/absolute minimum/maximum (<i>pl.</i> minima/maxima)	area szinusz hiperbolikus	area/inverse hyperbolic sine
inflexió pont	inflection point	sh, ch, th, arsh	sinh, cosh, tanh, arsinh
görbület, görbületi sugár	curvature, radius of curvature	differenciálegyenlet	differential equation
páros, páratlan (függvény is)	even, odd	explicit d. e.	ordinary d. e. (ODE)
periodikus, alapperiódus	periodical, base period	szeparábilis d.e.	separable d. e. (separable ODE)
parciális derivált	partial derivative	elsőrendű, másodrendű,...	first-order, second-order,...
$\partial y / \partial x$	del y by del x (del y del x , $dy dx$)	homogén	homogeneous
teljes differenciál	total differential		

⁶A hiperbolikus függvények esetében az ‘arkusz’ kifejezés (és az összetartozó ‘arc’ rövidítés) használata helytelen, ti. nincs semmiféle ívhossz, amire utalna: az areafüggvények egy bizonyos területet adnak meg, innen a nevük. Ez magyarul és angolul is így van!

vektorkalkulus	vector calculus	térfogati integrál	volume integral
nablaoperátor	del operator (nabla operator)	felületi integrál	surface integral
∇ (a jel)	nabla	vonálintegrál	line integral
gradiens	gradient (grad)	skalár/vektor potenciál	scalar/vector potential
divergencia	divergence (div)	gradienstétel	gradient theorem
rotáció	curl (curl)	Gauss–Osztrogradszkij-tétel	divergence theorem (Gauss' theorem)
Laplace-operátor	Laplace operator/Laplacian	Stokes-tétel	Stokes' theorem
d'Alembert-operátor	d'Alembert operator / d'Alembertian	tenzor	tensor
	(wave operator)	metrikus tenzor	metric tensor

3. Fizika – Physics

Mennyiségek

fizikai mennyiség
 mértékegység
 mérőszám
 nagyságrend
 SI-egység
 alapegység
 származtatott egység
 hosszúság, méter
 tömeg, kilogramm
 idő, másodperc
 áramerősség, amper
 termodinamikai hőmérséklet
 anyagmennyiség, mól
 fényerősség, kandela
 radián, szteradian
 skalár, vektor
 pszeudovektor
 tenzor
 extenzív, intenzív

Kinematika

vonatkoztatási rendszer
 helyvektor
 elmozdulás
 pálya
 út
 sebességvektor
 sebesség (skalár)
 irány
 átlagsebesség
 pillanatnyi sebesség
 relatív sebesség
 gyorsulás
 lassulás
 vmilyen mozgást végez
 egyenes vonalú egyenletes mozgás

Quantities

physical quantity
 unit of measurement
 numerical value
 order of magnitude
 SI unit
 base unit
 derived unit
 length, metre
 mass, kilogram
 time, second
 electric current, ampere
 thermodynamic temperature
 amount of substance, mole
 luminous intensity, candela
 radian, steradian
 scalar, vector
 pseudovector, axial vector
 tensor
 extensive, intensive

Kinematics

frame of reference
 position vector (\mathbf{r})
 displacement
 path, trajectory
 distance
 velocity
 speed
 direction
 average speed
 instantaneous speed
 relative speed/velocity
 acceleration
 deceleration
 undergoes some motion
 uniform motion

egyenletesen gyorsuló mozgás
 szabadesés
 nehézségi gyorsulás

hajítás
 függőleges, vízszintes

(egyenletes) körmozgás
 szögelfordulás
 szögsebesség
 periódusidő
 frekvencia
 kerületi sebesség
 centripetális gyorsulás
 szöggyorsulás
 tangenciális gyorsulás
 forgómozgás
 fordulatszám

Dinamika

Newton n . törvénye
 Newton 1. törvénye
 tehetetlenség
 inerciarendszer
 gyorsuló vonatkoztatási rendszer
 klasszikus relativitási elv
 tömeg
 lendület
 erő
 erőt kifejt vmire
 erőlkés
 hatás, ellenhatás
 erővektorábra
 szuperpozíció
 eredő erő
 a dinamika alapegyenlete
 lendületmegmaradás

uniformly accelerated motion
 free fall
 acceleration due to gravity (röviden: gravity)
 projectile motion
 vertical, horizontal

(uniform) circular motion
 angle turned
 angular velocity
 period
 frequency
 peripheral speed
 centripetal acceleration
 angular acceleration
 tangential acceleration
 rotation
 frequency

Dynamics

Newton's n th law of motion
 law of inertia
 inertia
 inertial frame
 accelerating (reference) frame
 Galilean invariance
 mass
 (linear) momentum (*pl.* momenta; \mathbf{p})
 force (\mathbf{F})
 exerts force on sth
 impulse (\mathbf{J})
 action, reaction
 free body diagram (force diagram)
 superposition
 net force
 Newton's equation
 (law of) conservation of momentum

megmaradási tételek	conservation laws		
távolba ható erő	long-range force	harmonikus rezgés	harmonic oscillation
érintkező testek közti erő	contact force	körfrekvencia	angular frequency
nehézségi, gravitációs erő	gravitational force (röviden: gravity)	amplitúdó	amplitude
rugalmas erő	elastic force	fázisszög	phase angle
rugóállandó	stiffness, spring constant (k)	csillapított rezgés	damped oscillation
megnyúlás (rugóé)	extension, elongation	gerjesztett rezgés	driven oscillation
nyomóerő	normal force	rezonancia	resonance
kötélerő	tension	matematikai inga	simple pendulum
súly	weight	fizikai inga	compound pendulum
csúszó súrlódás	kinetic friction	kúpinga	conical pendulum
tapadási súrlódás	static friction	ingatest	(pendulum) bob
súrlódási együttható	coefficient of friction		
közegellenállás	drag		
		hullám	wave
egyensúly	equilibrium	longitudinális	longitudinal
pontszerű test	point-like body	transzverzális	transverse
merev test	rigid body	hullámhossz	wavelength
tömegközéppont	center of mass (CM)	hullámszám	wave number
tehetetlenségi nyomaték	moment of inertia (I, J)	terjedési sebesség	speed of wave
tehetetlenségi tenzor	inertia tensor	fázissebesség	phase velocity
Steiner-tétel	parallel axis theorem, Huygens–Steiner theorem	csoporsebesség	group velocity
		burkoló	envelope
forgatónyomaték	torque (τ)	terjedés	propagation
perdület	angular momentum (\mathbf{L})	állóhullám	standing wave
perdületmegmaradás	conservation of angular momentum	haladó hullám	propagating wave
tehetetlenségi erő	inertial force	csomópont	node
centrifugális erő	centrifugal force	duzzadóhely	anti-node
Coriolis-erő	Coriolis force	felharmonikus	harmonic, overtone
		hangsebesség	speed of sound
egyszerű gép	simple machine	visszaverődés, törés	reflection, refraction
(1/2 karú) emelő	(1/2-armed) lever	interferencia	interference
erőkar	leverage	erősítés/kioltás	constructive/destructive interference
csiga	pulley	Doppler-effektus	Doppler effect
lejtő	slope		
hengerkerék	wheel and axle	munka	work (W)
ék	wedge	A által B -n végzett munka	work done by A on B
csavar	screw	energia	energy (E, ϵ, W)
		mozgási energia	kinetic energy (E_k, T, KE)
		forgási energia	rotational kinetic energy (E_r)

konzervatív erő	conservative force	hidrosztatikai nyomás	hydrostatic pressure
potenciális energia	potential energy (U, V, PE)	hidrosztatikai felhajtóerő	buoyancy, upthrust
nehézségi energia	gravitational pot. en.	lebeg	float
rugalmas energia	elastic pot. en.	elmerül	sink
energiamegmaradás	(law of) conservation of energy	légnomás	atmospheric pressure
munkatétel	work–energy principle	barometrikus magasságformula	barometric formula
rugalmas ütközés	elastic collision	felületi feszültség	surface tension
rugalmatlan ütközés	inelastic collision	felületi energia	surface energy
ütközési szám	coefficient of restitution (COR, C_R)	görbületi nyomás	surface pressure
teljesítmény	power	illeszkedési szög	contact angle
lóerő (LE)	horse power (HP)	lamináris áramlás	laminar flow
hatásfok	efficiency	dinamikai viszkozitás	dynamic viscosity (μ)
		Stokes-törvény	Stokes' law
Kepler-törvények	Kepler's laws	turbulens áramlás	turbulent flow
első kozmikus sebesség	orbital speed	hidrodinamikai felhajtóerő	lift
szökési sebesség	escape velocity	Reynolds-szám	Reynolds number
harmadik kozmikus sebesség	3rd cosmic velocity	áramerősség	flow rate
súlytalanság	weightlessness	kontinuitási törvény	continuity equation
		Bernoulli-törvény	Bernoulli equation
		Torricelli-féle kiömlési törvény	Torricelli's law
		közlekedőedény	communicating vessels
folytonos közeg	continuum	Lagrange-függvény	Lagrangian
vákuum	vacuum	hatás	action
sűrűség	(mass) density	legkisebb hatás elve	principle of least action
vonalmonti sűrűség	linear density	Fermat-elv	Fermat's principle
Young-modulus	Young's modulus	Euler–Lagrange-egyenlet	Euler–Lagrange equation
nyújtóerő	tension (<i>adj.</i> tensile)	általános koordináta	generalised coordinate
összenyomó erő	compression (<i>adj.</i> compressive)	általános impulzus	generalised momentum
nyújtófeszültség	normal/tensile stress (σ)	Hamilton-függvény	Hamiltonian
megnyúlás	tensile strain	Hamilton-egyenletek	Hamilton's equations
hajlítás	bending	mozgásállandó	constant of motion
másodrendű nyomaték	second moment of area (area moment of inertia)	fázistér	phase space
		adiabatikus invariáns	adiabatic invariant
nyíróerő	shearing force		
nyírófeszültség	shear stress (τ)	Hőtan	Thermodynamics
nyírási szög	shear strain	hőtágulás	thermal expansion
torziós modulus	shear modulus	ikerfém	bimetal
csavarás	torsion	hőmérséklet	temperature
Pascal-törvény	Pascal's law		
nyomás	pressure		

Celsius-fok	degree Celsius, centigrade	gőzgép	steam engine
tágul	expand	dugattyú	piston
összehúzódik	contract	szelep	valve
lineáris hőtágulás	linear expansion	éget	burn
felületi hőtágulás	area expansion	égés	combustion
térfogati hőtágulás	volumetric expansion	Carnot-körfolyamat	Carnot cycle
gáztörvények	gas laws	hőtani hatásfok	thermal efficiency
ideális gáz	ideal gas		
valódi gáz	real gas		
izoterm állapotváltozás	isothermal process	halmazállapot	state of matter
Boyle–Mariotte-törvény	Boyle's law	olvadás, fagyás	melting, freezing
izobár állapotváltozás	isobaric process	olvadáspont	melting point
Gay-Lussac I. törvénye	Charles's law	olvadáshő	heat of fusion
izochor állapotváltozás	isochoric process	párolgás, forrás	evaporation, boiling
Gay-Lussac II. törvénye	Gay-Lussac's law	lecsapódás	condensation
Avogadro törvénye	Avogadro's law	harmatpont	dew point
egyesített gáztörvény	combined gas law	párolgáshő, forráshő	heat of vaporisation
az ideális gáz állapotegyenlete	ideal gas law	szublimáció	sublimation
egyetemes gázállandó	universal gas constant	telített, telítetlen gőz	saturated, unsaturated vapour
Boltzmann-állandó	Boltzmann constant	csepp	drop
Dalton-törvény	Dalton's law	tenzió	vapour pressure
adiabatikus állapotváltozás	adiabatic process	Clausius–Clapeyron-egyenlet	Clausius–Clapeyron relation
hőszigetelő	thermal insulator		
		hővezetés	heat conduction
hő	heat	hővezetési tényező	thermal conductivity
hőkapacitás	heat capacity	hőátadás	heat transfer
mólhő	molar heat capacity	hőátadási együttható	heat transfer coefficient
fajhő	specific heat capacity	hősugárzás	thermal radiation
termikus egyensúly	thermal equilibrium	Stefan–Boltzmann-törvény	Stefan–Boltzmann law
Robert Mayer-egyenlet	Mayer's relation		
adiabatikus kitevő/fajhőhányados	adiabatic index/heat capacity ratio	kinetikus gázelmélet	kinetic theory of gases
belső energia	internal energy	ekvipartíció-tétel	equipartition theorem
első főtétel	first law of thermodynamics	termodinamikai szabadsági fok	degree of freedom
n -edfajú örökmozgó	perpetuum mobile/perpetual motion machine of the n th kind	termikus sebesség	thermal speed,
			root-mean-square (rms) speed
körfolyamat	thermodynamic cycle	entrópia	entropy
hőerőgép	heat engine	második főtétel	second law of thermodynamics
hűtőgép	heat pump	Boltzmann-eloszlás	Boltzmann distribution
turbina	turbine	Maxwell–Boltzmann-eloszlás	Maxwell–Boltzmann distribution
		Boltzmann-faktor	Boltzmann factor

$1/kT$	thermodynamic beta (β)	szigetelő	insulator
Elektrodinamika	Electrodynamics	Ohm törvénye	Ohm's law
elektromos töltés	electric charge	fajlagos ellenállás	electrical resistivity
elektromos dipólmomentum	electric dipole moment	fajlagos vezeték	conductivity
Coulomb-törvény	Coulomb's law	hőfoktényező	temperature coefficient
Coulomb-állandó	Coulomb's constant	Joule-hő	Joule heat
a vákuum permittivitása	vacuum permittivity, permittivity of free space (electric constant)	Kirchhoff törvényei	Kirchhoff's (circuit) laws
	electric field	csomóponti törvény	Kirchhoff's point/junction/nodal rule,
elektromos térerősség	electric field lines		Kirchhoff's current law (KCL)
elektromos erővonalak	electric flux	huroktörvény	Kirchhoff's loop/mesh rule,
elektromos fluxus	Gauss' law, Gauss' flux theorem		Kirchhoff's voltage law (KVL)
Gauss-tétel	Faraday's law	háromszög-csillag átalakítás	Y- Δ (we-delta) transform
Faraday-törvény	conservative	feszültségforrás	power supply
konzervatív	electric potential (φ)	galvánelem	galvanic cell
potenciál	voltage (V)	telep, elem (a boltban)	battery
feszültség	capacitor (condenser)	kapocsfeszültség	terminal voltage
kondenzátor	capacitance	áramerősség mérő	ammeter (GB is!)
kapacitás	planar capacitor	méréshatár	measurement range
síkkondenzátor	plates	söntellenállás	shunt resistor
kondenzátor lemezei	(relative) permittivity	feszültségmérő	voltmeter
(relatív) permittivitas	electric susceptibility ($\chi_e = \epsilon_r - 1$)	előtétellenállás	multiplier resistor
elektromos szuszceptibilitás	energy density (U)	ellenállásmérő	ohmmeter
energiasűrűség	connected in parallel		
párhuzamosan kapcsolt	connected in series	elektrolízis	electrolysis
sorosan kapcsolt	series connection	Faraday elektrolízis-törvényei	Faraday's laws of electrolysis
soros kapcsolás	total (resistance,...)	Faraday-állandó	Faraday constant
eredő (ellenállás,...)	circuit	egyenértéksúly	equivalent weight
áramkör	charge		
feltölt	discharge	köráram	closed loop of current
kisüt		mágneses dipólus	magnetic dipole
		mágneses momentum	magnetic dipole moment
elektromos áram	electric current	jobbkez-szabály	right hand rule
egyenáram	direct current (DC)	mágneses monopólus	magnetic monopole
töltésmozgás	electron drift	mágneses indukció	magnetic (B-)field,
elektromos ellenállás	(electrical) resistance		magnetic flux density
ellenállás (eszköz)	resistor	mágneses fluxus	magnetic flux
vezetőképesség	conductivity	mágneses térerősség	magnetic (H-)field
vezető	conductor	mágneses vektorpotenciál	magnetic vector potential

a vákuum permeabilitása	vacuum permeability, permeability of free space (magnetic constant)	kapacitív/induktív ellenállás (komplex) impedancia	capacitive/inductive reactance (complex) impedance
relatív permeabilitás	relative permeability	fázistolás	phase shift
mágneses szuszceptibilitás	magnetic susceptibility ($\chi_m = \mu_r - 1$)	fáziskülönbség	phase difference/offset
paramágneses	paramagnetic	vektorábra	vector/phasor diagram
diamágneses	diamagnetic	komplex számításmód	complex formalism
ferromágneses	ferromagnetic	$\cos \varphi$	power factor
kemény, lágy ferrom.	hard, soft ferromagnet	hatásos teljesítmény	real/active power
tekercs	coil	meddő teljesítmény	reactive power
vezeték	wire	látszólagos teljesítmény	apparent power
menet	turn/winding	transzformátor	transformer
szolenoid, toroid	solenoid, toroid	primer, szekunder	primary, secondary
vasmag	iron core		
ferrit	ferrite	Maxwell-egyenletek	Maxwell's equations
légrés	air gap	(mágneses) Gauss-tétel	Gauss' law (for magnetism)
Biot–Savart-törvény	Biot–Savart law	Faraday-törvény	Faraday's law (of induction)
Lorentz-erő	Lorentz force	Ampère-törvény	Ampère's (circuital) law
áramjárta vezetőre	Laplace force		
		Geometriai optika	Geometrical optics
indukció	electromagnetic induction	Huygens-elv	Huygens principle
elektromotoros erő	electromotive force (EMF)	visszaverődés	reflection
mozgási indukció	motional EMF	törés	refraction
nyugalmi indukció	transformer EMF	Snellius–Descartes-törvény	Snell's law
Faraday-törvény	Faraday's law	teljes visszaverődés	total internal reflection
Lenz-törvény	Lenz's law	határszög	critical angle
önindukció, induktivitás	(self-)inductance	Brewster-szög	Brewster's angle
kölcsönös indukció	mutual inductance		
		síktükör	plane mirror
eltolási áram	displacement current	gömbtükör	spherical mirror
elektromágneses hullám	electromagnetic wave	domború, homorú gömbtükör	convex, concave spherical mirror
rezgőkör	resonant circuit, (R)LC circuit	fókusz távolság	focal length
sajátfrekvencia	resonant frequency	görbületi sugár	radius of curvature (ROC)
Poynting-vektor	Poynting vector	leképezés	imaging
fénynyomás	radiation pressure	leképezési törvény	thin lens formula, (Gaussian) mirror equation, mirror and lens equation
		tárgy, tárgytávolság	object, position of object
váltakozó áram	alternating current (AC)	izzólámpa, fénycső, gyertya	light bulb, neon light, candle
csúcsérték	peak value	lézer, LED	laser, LED
effektív érték	root mean square (rms) value	kép	image
ohmos ellenállás	ohmic resistance		

valódi, virtuális egyező, fordított állású nagyított, kicsinyített nagyítás	real, virtual upright, inverted magnified, reduced/diminished magnification
plánparallel lemez prizma lencse dioptria (mértékegység) dioptria (mennyiség), törőerő lencseképlet vékony lencsére gyűjtőlencse szórólencse	plane-parallel layer prism lens (<i>pl.</i> lenses) dioptre power lensmaker's equation thin lens equation positive/converging lens negative/diverging lens
nagyító mikroszkóp távcső	magnifying glass microscope telescope
Hullámoptika Huygens–Fresnel-elv interferencia diffrakció elhajlási kép erősítő, gyengítő interferencia kioltás rés optikai rács rácsállandó felbontóképesség polarizált hullám polarizálatlan cirkulárisan polarizált polarizátor, analizátor egyszínű	Wave optics Huygens–Fresnel principle interference diffraction diffraction pattern constructive, destructive interference extinction slit diffraction grating spacing resolving power, (angular) resolution polarised wave unpolarised circularly polarised polariser, analyser monochromatic
Fotometria fényerősség fényáram	Fotometry luminous intensity luminous flux

fénymennyiség megvilágítás	luminous energy illuminance
Relativitáselmélet speciális relativitáselmélet fénysebesség Lorentz-kontrakció idődilatáció Lorentz-tényező Lorentz-transzformáció téridő sebességösszeadási képlet sajátidő sajátgyorsulás rapiditás relativisztikus tömegnövekedés teljes energia nyugalmi tömeg, nyugalmi energia tömeghégj-feltétel négyesvektor négyesimpulzus intervallum négyespotenciál négyesáramerősség	Relativity special relativity speed of light Lorentz/length contraction time dilation Lorentz factor Lorentz transformation spacetime, Minkowski space velocity addition formula proper time proper acceleration rapidity relativistic mass growth total energy rest/invariant mass, rest energy energy–momentum relation four-vector four-momentum spacetime interval four-potential four-current
általános relativitáselmélet ekvivalencia-elv energia–impulzus-tenzor metrikus tenzor Einstein-egyenlet gravitációs vöröseltolódás gravitációs lencse gravitációs hullám	general relativity equivalence principle energy–momentum tensor metric tensor Einstein's (field) equations gravitational redshift gravitational lens gravitational wave
Kvantumfizika hőmérsékleti sugárzás feketetest-sugárzás Wien-törvény Stefan–Boltzmann-törvény	Quantum physics thermal radiation black body radiation Wien's (displacement) law Stefan–Boltzmann law

Planck-törvény (kvantum) harmonikus oszcillátor foton Planck-állandó kvantum elemi töltés elektronvolt fotoeffektus kilépési munka Compton-effektus szóródás Compton-hullámhossz	Planck's law (quantum) harmonic oscillator photon Planck's constant quantum elementary charge electronvolt photoelectric effect work function Compton scattering scattering Compton wavelength	mágneses kvantumszám spinkvantumszám Pauli-féle kizárási elv Hund-szabály molekula kémiai kötés kovalens kötés kötési energia	magnetic quantum number spin projection quantum number Pauli exclusion principle Hund's rule (of maximum multiplicity) molecule chemical bond covalent bond bonding energy
kvantummechanika anyag hullám hullámfüggvény hullámcsomag de Broglie-hullámhossz Heisenberg-féle határozatlansági elv Hamilton-operátor Schrödinger-egyenlet mátrixmechanika Hilbert-tér állapotvektor bra, ket vektor	quantum mechanics matter wave wave function wave packet de Broglie wavelength uncertainty principle Hamiltonian Schrödinger (Schroedinger) equation matrix mechanics Hilbert space quantum state vector bra, ket vector	atommag proton, neutron, nukleon rendszám, tömegszám izotóp cseppmodell a belőle levezetett kötésienergia-képlet	nucleus proton, neutron, nucleon atomic number, mass number isotope liquid drop model Weizsäcker's formula, semi-empirical mass formula (= SEMF) strong interaction weak interaction
potenciálvölgy potenciálgát alagúteffektus	potential well potential barrier quantum tunnelling	erős kölcsönhatás gyenge kölcsönhatás	strong interaction weak interaction
atommodell elektron Bohr-modell Bohr–Sommerfeld-kvantumfeltétel	atomic model electron Bohr model Bohr–Sommerfeld quantisation \approx old quantum theory	radioaktivitás radioaktív bomlás α -, β -, γ -bomlás elektronbefogás aktivitás felezési idő bomlásállandó bomlásegyenlet bomlási sor maghasadás magfúzió atomerőmű láncreakció	radioactivity radioactive decay alpha, beta, gamma decay electron capture activity half-life decay constant decay equation decay chain fission nuclear fusion nuclear power plant chain reaction
Balmer-formula atompálya főkvantumszám mellékkvantumszám	Balmer formula atomic orbital principal quantum number azimuthal quantum number	elnyelt dózis egyenértékdózis minőségi tényező	absorbed dose equivalent (radiation) dose radiation weighting factor W_R quality factor (Q)
		Standard Modell	Standard Model

elemi részecske	elementary particle
összetett részecske	composite particle
neutrínó	neutrino
pozitron	positron
kvark	quark
fermion, bozon	fermion, boson
kölcsönhatást közvetítő bozon	gauge boson
mezon	meson
kvantumtérelmélet	quantum field theory (QFT)
Feynman-diagram	Feynman diagram
kvantumelektrodinamika	quantum electrodynamics (QED)
Pauli-egyenlet	Pauli equation
Dirac-egyenlet	Dirac equation
kvantumszíndinamika	quantum chromodynamics (QCD)
szilárdtestfizika	solid state physics
félvezető	semiconductor
vegyértéksáv	valence band
tiltott sáv	band gap
n -, p -szennyezett félvezető	n -, p -doped semiconductor
dióda	diode
tranzisztor	transistor
FET	field effect transistor
termisztor	thermistor

Mérés

kísérlet
mérési hiba
szisztematikus, véletlenszerű hiba
leolvasási hiba
pontos (kis szisztematikus hiba)
pontos (kis véletlen hiba)
hibahatár
értékes jegy
abszolút, relatív hiba
hibaterjedés
Gauss-féle hibaterjedés

grafikon, grafikont rajzol
 x függvényében ábrázolja y -t
tengely, tengelyfelirat, skála
hibasáv
arányos
arányossági tényező
linearizáció
görbét/egyeneset illeszt
meredekség
tengelymetszet

Measurement

experiment
measurement error
systematic, random error
observational error
accurate
precise
uncertainty range
significant figure (*US* digit)
absolute, relative/fractional error
error propagation
Gaussian law of error propagation

graph, plot a graph
plot y as a function x
axis, axis label, scale
error bar
proportional to (\propto)
proportionality factor
linearisation
fit a curve/straight line
slope, gradient
 x/y -intercept

4. Kémia – Chemistry

Általános kémia

periódusos rendszer
 kémiai tulajdonság
 elem
 izotóp
 (átmeneti) fém
 ötvözet
 félfém
 nemesgáz
 vegyület
 ionvegyület

fémorganikus vegyületek

elektronegativitás
 dipólusmolekula
 apoláris vegyület
 ionos kötés
 fémes kötés
 kristályrács
 ionsugár
 elemi cella
 rácsállandó

vizes fázis
 gőz
 oldat
 old
 oldható
 oldott anyag
 oldószer
 tömegszázalék
 koncentráció
 móltört
 (kétértékű) sav
 erős/gyenge bázis
 semlegesítés

General chemistry

periodic table
 chemical property
 element
 isotope
 (transition) metal
 alloy
 metalloid
 noble gas
 compound
 ionic compound (ceramic)
 molecular compound
 organometallic compounds

electronegativity
 polar molecule
 nonpolar compound
 ionic bond
 metallic bonding
 crystal lattice
 ionic radius (*pl.* radii)
 unit cell
 lattice parameter

aqueous phase
 vapour
 solution
 dissolve
 soluble
 solute
 solvent
 mass percentage
 concentration
 mole fraction
 (diprotic) acid
 strong/weak base
 neutralisation

puffer
 csapadék/kicsapódik
 hígítás
 híg
 higroszkópos
 ozmózis
 ozmózisnyomás

egyensúlyi állandó
 oldhatósági szorzat
 savállandó
 öndisszociáció

reakció
 melléreakció/termék
 bomlás
 redoxreakció
 oxidálószer
 redukálószer
 oxidáció
 redukció
 diszproporció
 galvánelem
 standard elektródpotenciál
 félreakció
 bruttó reakció
 Nernst-képlet

Termodinamika

állapotjelző
 Le Chatelier-elv
 endoterm
 exoterm
 entalpia
 entrópia
 egyetemes gázállandó
 nyomás

buffer solution
 precipitate
 dilution
 dilute
 hygroscopic
 osmosis
 osmotic pressure

equilibrium constant
 solubility constant
 acid dissociation constant
 self-/auto-ionisation

reaction
 side reaction/product
 decomposition
 redox reactions
 oxidising agent/oxidiser
 reducing agent/reductant/reducer
 oxidation
 reduction
 disproportionation
 galvanic cell
 standard electrode potential
 half reaction
 net reaction
 Nernst equation

Thermodynamics

state function (quantity, variable)
 Le Chatelier's principle
 endothermic
 exothermic
 enthalpy
 entropy
 gas constant
 pressure

belső energia
 egyensúly
 szabadentalpia
 képződés (hő)
 olvadáshő
 forráshő
 égéshő
 van 't Hoff-egyenlet

Reakciókinetika

reakciósebesség
 átmeneti állapot
 átmeneti termék
 reakciómechanizmus
 sebességi egyenlet
 Arrhenius-állandó
 zérus (első-/másod-) rendű reakció
 sebességmeghatározó lépés
 aktiválási energia
 katalizátor
 katalízis
 inhibitor (anti-katalizátor)
 inhibíció
 lánreakció
 izotópeffektus

Kvantumkémia

elektronhéj
 alhéj
 elektronpálya
 csomósík
 „csomógömb”
 Pauli-elv
 Hund-szabály
 energiaminimumra törekvés elve
 $n + \ell$ szabály
 Lewis-féle oktett szabály
 főkvantumszám
 mellékvantumszám

internal energy
 equilibrium
 Gibbs free energy
 (enthalpy of) formation
 enthalpy of fusion
 heat of vaporisation
 heat of combustion
 Van 't Hoff equation

Chemical kinetics

reaction rate
 transition state
 (reaction) intermediate
 reaction mechanism
 rate law
 Arrhenius constant
 zero (first/second) order reaction
 rate determining step
 activation energy
 catalyst
 catalysis
 inhibitor
 inhibition
 chain reaction
 kinetic isotope effect

Quantum chemistry

shell
 sub-shell
 atomic orbital (AO)
 node plane
 radial node
 Pauli exclusion principle
 Hund's rule
 Aufbau principle
 Madelung rule
 octet rule
 principal quantum number
 azimuthal quantum number

mágneses kvantumszám
 spin kvantumszám
 vegyértékelektron
 atómtörzs elektronjai
 gerjesztés
 ionizációs energia
 vezetési sáv

hibridpálya
 hibridizáció
 átfed (atompályák)
 kovalens kötés
 lazítókötés
 párosítatlan elektron
 nemkötő elektron(pár)
 szabadgyök
 koordinációs szám
 komplex
 ligandum
 kristálytérelmélet
 kristálytér-stabilizációsenergia

ligandumtérelmélet
 oxidációs szám

vegyértékelektronpár-taszítási elmélet (VEPTE)
 bot alakú
 síkháromszög
 V alakú
 háromszögalapú piramis
 tetraéderes
 trigonális bipiramis
 fűrészbak
 T alakú
 négyzetes bipiramis
 négyzet alapú piramis
 síknégyzetes

magnetic quantum number
 spin quantum number
 valence electron
 core electrons
 excitation
 ionisation energy
 conduction band

hybrid atomic orbital (HAO)
 hybridisation
 overlap
 covalent bond
 anti-bonding
 unpaired electron
 lone electron (pair)
 free radical
 coordination number
 coordination complex/compound
 ligand
 crystal field theory
 crystal field stabilization energy (CFSE)
 ligand field theory
 oxidation state/number

valence shell electron pair repulsion (VSEPR) theory
 linear
 trigonal planar
 bent
 tetrahedron
 tetrahedron
 trigonal bipyramidal
 seesaw
 T-shaped
 octahedral
 square pyramidal
 square planar

Szervetlen kémia

hidrogén
 bór
 szén (elem)
 szén (tüzépen)
 oxigén
 fluor, klór, bróm, jód
 nátrium
 szilícium
 foszfor
 kén
 kálium
 mangán
 vas
 réz
 cink
 arzén
 ezüst
 ón
 wolfram
 arany
 higany
 ólom

halogének
 alkálifémek
 alkáliföldfémek
 hidrogénkötés
 katéna- (lánc-)

klasztervegyületek
 binér vegyület
 szárazjég
 nevetőgáz (N₂O)
 NO
 kóósó (NaCl)

Inorganic chemistry

hydrogen
 boron
 carbon
 coal
 oxygen
 fluorine, chlorine, bromine, iodine
 sodium
 silicon⁷
 phosphorus
 sulfur⁸
 potassium
 manganese
 iron
 copper
 zinc
 arsenic
 silver
 tin
 tungsten
 gold
 mercury
 lead

halogens
 alkali metals
 alkaline earth metals
 hydrogen bond
 catena

cluster compounds
 binary compound
 dry ice
 laughing gas
 nitric oxide
 rock salt

mészkö
 hidrogén-peroxid
 hidrogén-karbonát
 nátrium-hidrogén-karbonát

ásványi (szervetlen) sav
 salétromossav
 salétromsav
 kénessav
 kénsav
 kálium-permanganát
 sósav
 cián
 szilikát
 fluorid
 szuboxid

transz-hatás
 szilikon

ásványok
 keserűsó (magnézium-szulfát)
 CaO
 Ca(OH)₂

MgO
 Mg(OH)₂
 ZnS (szfarelit)
 kvarc

Szerves kémia

szénhidrogének
 telített vegyületek
 metán
 etán
 propán

limestone
 hydrogen peroxide
 bicarbonate
 baking soda

mineral acid
 nitrous acid
 nitric acid
 sulfurous acid
 sulfuric acid
 potassium permanganate
 hydrochloric acid
 hydrocyanic acid
 silicate
 fluoride
 suboxide

trans-effect
 siloxane, silicone

minerals⁹
 Epsom salt
 burnt lime, quicklime
 slaked lime, milk of lime
 (aqueous solution: limewater)
 magnesia
 milk of magnesia
 zinc blende
 quartz, silica

Organic chemistry

hydrocarbons
 saturated compounds
 methane
 ethane
 propane

⁷A *silicone* (e-vel a végén) szilikont jelent!

⁸Hagyományosan amerikai írásmód, de tudományos írásokban brit standard is; a britek mindennapi életben szívesebben használják a *sulphur* helyesírást.

⁹Aki szeretne triviális neveket tanulni, itt talál: <http://www.careerchem.com/NAMED/Compds-Trivial-Inorg.pdf>

bután	butane	oxigéntartalmú szerves vegyületek	oxygen containing organic compounds
telítetlen vegyületek	unsaturated compounds	etanol	ethanol
etén	ethene (ethylene)	fenol	phenol
etin (acetilén)	ethyne (acetylene)	rezorcin	resorcinol
likopin	lycopene	formaldehid	formaldehyde
aromás szénhidrogének	arenes	glicerin	glycerine
aromás vegyületek	aromatic compounds	glikol	(ethylene) glycol
benzol	benzene	poliszacharidok	complex carbohydrates
toluol	toluene	glükóz	glucose
sztírol	styrene	keményítő	starch
kumol	cumene	hangyasav	formic acid
xilol	xylene	ecetsav	acetic acid
oldalláncok	side chains	vajsav	butyric acid
alkil	alkyl	maleinsav	maleic acid
metil	methyl	oxálsav	oxalic acid
etil	ethyl	olajsav	oleic acid
izopropil	isopropyl	adipinsav	adipic acid
terc-butil	tert-butyl	akrilsav	acrylic acid
ciklo-	cyclo-	pikrinsav	picric acid
fenil	phenyl	benzoesav	benzoic acid
benzil	benzyl	peroxobenzoesav [Ar-(CO)OOH]	peroxybenzoic acid
funkciós csoport	functional group	ftálsav	phthalic acid
részcsoport	moiety	fahéjsav, fahéjaldehid	cinnamic acid, aldehyde
hidroxil	hydroxyl	citromsav	citric acid
karbonil	carbonyl (carbonyl compounds)	malonsav	malonic acid
formil	aldehyde	borkősav	tartaric acid
„karboxilklorid”	haloformyl (chloroformyl etc.)	K, Na-tartarát	K, Na tartarate
karboxilát	carboxylate	tejsav	lactic acid
karboxil	carboxyl	pirozólósav	pyruvic acid
észter	ester	EDTE	ethylenediaminetetraacetic acid
metoxi	methoxy	aminosav	EDTA (edetic acid)
etoxi	ethoxy		amino acid
éter	ether	karbamid	urea
ketén	ketene	foszgén (COCl ₂)	phosgene
nitril kation (NO ₂ ⁺)	nitronium ion	diazóniumsó	diazonium compound

égés
(elektrofil) szubsztitúció
távozó csoport
addíció
hidrogénezés
krakkolás
gyökös polimerizáció
Wagner–Meerwein-átrendeződés
szigmatróp átrendeződés
Diels–Alder-reakció
dipoláris cikloaddició
szulfonálás
Williamson-féle éterszintézis
diazotálás

ezüsttükörpróba

Zajcev-szabály
Markovnyikov-szabály
Hückel-szabály

szénváz
homológ sor
elágazás (polimerkémiában)
keresztkötés (polimerkémiában)
kötés felszakadása
mechanizmus felírása
elektronszívó csoport
elektronküldő csoport
nagy térkitöltésű
sztérikus gátlás
konjugáció

Spektroszkópia

spektrofotometria
jel
intenzitás
abszorbancia

combustion
(electrophilic) substitution
leaving group
addition
saturation
cracking
free-radical polymerisation
Wagner–Meerwein rearrangement
sigmatropic shift
Diels–Alder reaction
dipolar cycloaddition
sulfonation
Williamson ether synthesis
diazotisation

Tollens' reaction (silver mirror)

Zaitsev's rule
Markovnikov's rule
Hueckel's rule

carbon skeleton
homologous series
branching
cross-link
bond cleavage
(curve) arrow pushing
electron withdrawing group (EWG)
electron donating group
bulky
steric hindrance
conjugation

Spectroscopy

spectrophotometry
signal, peak
intensity
absorbency

emisszió, sugárzás
Lambert–Beer törvény
Job-módszer (elnyelés maximumának keresése a sztöchiometria függvényében)

NMR
kémiai eltolódás
árnyékolt (elektronfelhőben úszó)
csatolás
csatolási állandó
hasadás
kettőskötés-tartomány

IR
pasztilla
vegyértékrezgés (nyúlás/összehúzódás)
széles jel
éles jel
kalibrációs görbe

Laborműveletek

kikristályosodás
beoltás
átkristályosítás
desztilláció
szűrés
spektrumot felvenni
vákuumszűrés
tömeget mér
vékonyréteg-kromatográfia (VRK)
titrálás
visszaméréses titrálás
csepegtetni
sav-bázis titrálás
reduktometria/oxidometria
manganometria
jodometria
komplexometria

emission
Beer–Lambert law
Job's method (Job's plot)

nuclear magnetic resonance (NMR)
chemical shift
shielded
coupling
coupling constant
splitting
double-bond region

infrared spectroscopy (IR)
pestle
stretching
broad signal
sharp signal
calibration curve

Practical techniques

crystallisation
seeding
recrystallisation
distillation
gravity filtration
record a spectrum
vacuum filtration
weigh
thin layer chromatography (TLC)
titration
back titration
adding drop-wise
acid-base titration
redox titration
permanganometry
iodometry
complexometric titration

gravimetria	gravimetric analysis
minőségi analízis	qualitative analysis
hipermangán-oldat (híg)	Baeyer's reagent
I. kationosztály (nem használják)	group I of cations
mérőoldat	titrant
mért anyag	titrand/analyte
végpont	endpoint
ekvivalenciapont	equivalence point
indikátor	indicator
metilvörös, metilnarancs	methyl red, orange
lakmusz	litmus
fenolftalein	phenolphthalein
univerzálindikátor	universal indicator
keményítőoldat	starch indicator
„komplexálószer”	chelating agent
maszkírozni	mask
kitermelés	yield

Laboreszközök

Brüchner-tölcsér
vákuumszáritó
gőzfürdő
üvegcád
rezsó
melegítőkráter
cseppentő
üvegbot
csiszolt illesztésű üveg
elválasztótölcsér
főzőpohár
titrálólabrik
büretta
pipetta
potenciométer
kémcső

Experimental tools

Bruchner tunnel
vacuum desiccator
steam bath
glass vessel
hotplate
isomantle, heating mantle
Pasteur pipette, chemical dropper
glass rod
quick fit glassware
separating funnel
beaker
titration flask
burette
pipette
potentiometer
test tube

5. Biológia – Biology

X ¹⁰	Általános	General			
1	amfipatikus	amphipathic	1	rövidtávú	short-term
1	anyagcsere	metabolism	1	szerkezet	structure
1	autotróf	autotroph	1	szervezet	organism
1	donor	donor	1	termelés	production
1	elsődleges	primary	2	áteresztőképesség	permeability
1	fejlődik	evolve	2	élettelen	abiotic
1	felezési idő	half-life	2	élettelen rendszerben	in vitro
1	fény	light	2	élő rendszerben	in vivo
1	fogyasztó	consumer	2	felületi feszültség	surface tension
1	folyékony	fluid	2	korlát	barrier
1	forrás	source	2	valószínűség	likelihood
1	harmadlagos	tertiary	3	adhézió	adhesion
1	helyi	local	3	biotechnológia	biotechnology
1	hidrofil	hydrophilic	3	élő	biotic
1	hidrofób	hydrophobic	3	elülső, fejtégi	anterior
1	hosszútávú	long-term	3	ismétlődő	repetitive
1	kapcsolt	linked	3	vándorlás	migration
1	kemoautotróf	chemoautotroph	4	ásvány	mineral
1	kemoheterotróf	chemoheterotroph	4	azon a helyen	in situ
1	kolloid	colloid	4	génsebészet	genetic engineering
1	korlátozó	limiting	4	kétoldali szimmetria	bilateral symmetry
1	köztes	intermediate	4	nyomelem	trace element
1	lánc	chain	4	sugárirányú	radial
1	látható	visible	X	Biokémia	Biochemistry
1	másodlagos	secondary	1	acetil koenzim-A	acetyl CoA
1	mennyiségi	quantitative	1	aerob légzés	aerobic respiration
1	minőségi	qualitative	1	aktív centrum	active site
1	minta	sample	1	alegység	subunit
1	minta	specimen	1	alkoholos erjedés	alcohol fermentation
1	negyedleges	quaternary	1	allosztérikus szabályozás	allosteric regulation
1	növekedés	growth	1	amincsoport	amino group
1	párolgás	vaporization	1	aminosav	amino acid
1	párologtatás	evaporation	1	anaerob légzés	anaerobic respiration
1	röntgen	X-ray	1	ATP	adenosine triphosphate (ATP)

¹⁰A szavak előtti számok a fontosságot jelzik, 1-től (nagyon fontos) 5-ig (teljesség kedvéért).

1	ATP-szintáz	ATP synthase	2	kohézió	cohesion
1	bázis/lúg	base	2	kulcs-zár modell	lock and key model
1	béta-redő	beta plated sheet	2	szerkezeti izomer	structural isomer
1	Calvin-ciklus	Calvin cycle	3	béta oxidáció	beta oxidation
1	citromsavciklus	citric acid cycle	3	leolvasási keret	reading frame
1	DNS	deoxyribonucleic acid (DNA)	3	transzport vezikula	transport vesicle
1	DNS megkettőződés	DNA replication	4	dajkafehérje	chaperonin
1	enzim	enzyme			
1	fehérje	protein	X	Sejtbiológia	Cell biology
1	felépít	assimilate	0	sejt	cell
1	felépítő folyamat	anabolic pathway	1	aktin	actin
1	glikogén	glycogen	1	apoptózis	apoptosis
1	hélix	helix (<i>pl.</i> helices)	1	citoplazma	cytoplasm
1	karbamid	urea	1	citoszkeleton, sejtváza	cytoskeleton
1	karbonilcsoport	carbonyl group	1	csatorna	channel
1	karboxilcsoport	carboxyl group	1	durva felszínű ER	rough ER
1	katalizátor	catalyst	1	ER	endoplasmatic reticulum (ER)
1	keményítő	starch	1	élesztő	yeast
1	kémiai kötés	chemical bond	1	fejlődés	development
1	kénhíd	disulfide bridge	1	Golgi-készülék	Golgi apparatus
1	kifejeződés	expression	1	hírvivő	messenger
1	koenzim	coenzyme	1	kettősréteg	bilayer
1	kofaktor	cofactor	1	klorofill	chlorophyll
1	köztitermék	intermediate	1	koleszterin	cholesterol
1	lebontó folyamat	catabolic pathway	1	meiózis	meiosis
1	reagens	reactant	1	mitokondrium	mitochondrion (<i>pl.</i> mitochondria)
1	RNS	ribonucleic acid (RNA)	1	sejtciklus	cell cycle
1	szubsztrát	substrate	1	sejtfal	cell wall
1	szénhidrát	carbohydrate	1	sejtosztódás	cell division
1	szénmegkötés	carbon fixation	1	sima felszínű ER	smooth ER
1	tejsav	lactic acid	1	tumorszupresszor gén	tumour suppressor gene
1	telítetlen	unsaturated	1	zöld színtest	chloroplast
1	telített	saturated	2	akceptor (fogadó)	acceptor
1	zsír (triglicerid)	fat (triglycerol)	2	bekebelezés	engulfment
1	zsírsav	fatty acid	2	betüremkedés	invagination
2	amiláz	amylase	2	csilló	cilium (<i>pl.</i> cilia)
2	húgysav	uric acid	2	festés	staining
2	karotinoid	carotenoid	2	iongradiens	ion gradient
2	kitin	chitin	2	mikrobolyhok	microvilli

2	össejt	stem cell	1	tulajdonság	trait
2	ostor	flagellum (<i>pl.</i> flagella)	2	deléció	deletion
2	sejtfractionálás	cell fractionation	2	fajtisza	true-breeding
2	sejtközötti folyadék	interstitial fluid	2	kodominancia	codominance
2	sejtközpont	centrosome	2	teljes dominancia	complete dominance
2	sejtlégzés	cellular respiration	3	aktivátor	activator
2	tojásfehérje	egg yolk	3	Barr-test	Barr body
2	totipotens	totipotent	3	beépülés	insertion
3	betűródés (mitokondriumon)	crista (<i>pl.</i> cristae)	3	centromer	centromere
3	centriolum	centriole	3	gén állomány	gene pool
3	citokróm	cytochrome	3	kereteltolódás	frameshift
3	granum	granum (<i>pl.</i> grana)	3	kodonrendszer	triplet code
3	kemiozmózis	chemiosmosis	3	öröklődés	heredity
3	központi vakuolum	central vacuole	4	hiányos	incomplete
3	lüktető üregecske	contractile vacuole	4	térképegység	map unit
3	réskapcsolat	gap junction			
4	ciklin	cyclin	X	Evolúció	Evolution
5	dezmoszóma	desmosome	1	analóg	analogous
X	Genetika	Genetics	1	genetikai sodródás	genetic drift
0	dezoxiribonukleinsav (DNS)	deoxyribonucleic acid (DNA)	1	homológ	homologous
1	allél	allele	2	alapítóhatás	founder effect
1	átkereszteződés	crossing over	2	analógia	analogy
1	családfa	pedigree	2	génáramlás	gene flow
1	domináns	dominant	2	irányító szelekció	directional selection
1	gén	gene	2	kefalizáció	cephalisation
1	heterozigóta	heterozygous	2	palacknyakhatás	bottleneck effect
1	hordozó	carrier	2	szétválasztó szelekció	disruptive selection
1	keresztezés	cross	3	mesterséges szelekció	artificial selection
1	kodon	codon	4	homoplázia	homoplasy
1	kromatin	chromatin	X	Rendszertan	Taxonomy
1	kromoszóma	chromosome	1	baktériumok	bacteria
1	letális	lethal	1	elágazódás (törzsfán)	branch point
1	nemi kromoszómához kötött	sex-linked	1	emlős	mammal
1	recesszív	recessive	1	eukarióta	eucaryotic
1	rekombináns	recombinant	1	faj	species
1	ribonukleinsav (RNS)	ribonucleic acid (RNA)	1	gomba	fungus (<i>pl.</i> fungi)
1	testi kromoszóma	autosome	1	gerinces	vertebrate
1	testi sejt	somatic cell	1	kétlélű	amphibian

1	moszat	algea	1	penész	mould
1	ősbaktérium	archaea	1	rost	fiber
1	osztály	class	1	sejtnedvüreg / vakuólum	vacuole
1	rend	order	1	szár	stem
1	taxon	taxon (<i>pl. taxa</i>)	1	szövetes növény	vascular plant
1	törzs	phylum (<i>pl. phyla</i>)	1	sztróma	stroma
1	tulajdonság	character	1	turgornyomás	turgor pressure
1	tulajdonság-állapot	character state	1	virág	flower
2	klád	clade	1	zárósejt	guard cell
2	kladisztika	cladistics	1	zárvatermő	angiosperm
2	zuzmó	lichen	2	előtelep	gametophyte
3	ország	kingdom	2	főgyökér	taproot
4	domén	domain	2	sziklevél	cotyledon
4	erszényes	marsupial	2	szírom	petal
4	gerinchúros	chordate	2	törzs	bark
4	kétoldali szimmetriájú	bilaterian	3	citokinin	cytokinin
4	nemzetség	genus (<i>pl. genera</i>)	3	mellékgyökér	lateral root
5	bazídiumos gombák	basidiomycete	3	nemzedékváltkozás	alternation of generations
5	emberszerű	anthropoid	3	nyalábhüvelysejt	bundle-sheath cell
5	magzatburkos	amniote	3	porzó	stamen
5	rákféle	crustacean	3	termő	carpel
5	tüskésbőrű	echinoderm	4	bibe	stigma (<i>pl. stigmata</i>)
X	Növények	Plants	4	csúcsrügy	apical bud
1	alapszövet	ground tissue	4	hosszúnappalos	long-day
1	bőrszövet	dermal tissue	4	kétlaki	dioecious
1	egyszikű	monocot	4	kollenchima sejt	collenchyma cell
1	elnyelési tartomány	absorption spectrum	4	levélnyel	petiole
1	farész	xylem	4	levélrügy	axillary bud
1	gázcserenyílás	stoma (<i>pl. stomata</i>)	4	nyaláb	bundle
1	gyökér	root	4	rosta	sieve
1	hajtás	shoot	5	abszcizinsav	abscisic acid
1	háncsrész	phloem	5	apoplaszt	apoplast
1	kétszikű	dicot	5	bazídium	basidium (<i>pl. basidia</i>)
1	levél	leaf	5	brasszikoszteroid	brassinosteroid
1	mag	seed	5	cseppkiválasztás	guttation
1	merisztéma	meristem	5	ernyedés	wilting
1	nyitvatermő	gymnosperm	5	fűszál/levéllemez	blade
1	párologtatás	evaporation	5	Kaspary-csík	Casparian strip
			5	kísérő sejt	companion cell

5	koleoptil	coleoptile	2	gége	larynx
5	teljes virágzat	complete flower	2	húgyhólyag	bladder
X	Anatómia	Anatomy	2	hörgő	bronchus
1	agy	brain	2	hörgőcske	bronchiole
1	csont	bone	2	ín	tendon
1	emésztőrendszer	digestive system	2	izomgyűrű	sphincter
1	ér	blood vessel	2	külső váz	exoskeleton
1	farvégi	posterior	2	kutikula	cuticle
1	fejvégi	anterior	2	nyálmirigy	salivary gland
1	harántcsikolt izom	striated muscle	3	bélboholy	microvillus (<i>pl.</i> microvilli)
1	háti	dorsal	3	csomó	node
1	izomszövet	muscle tissue	3	epohólyag	gallbladder
1	kamra	ventricle	3	garat	pharynx
1	keringési rendszer	cardiovascular system	3	harántcsikolat	striation
1	kis vérkör	pulmonary circuit	3	Henle-kacs	loop of Henle
1	légcső	trachea	3	kötőszövet	connective tissue
1	máj	liver	3	légzőhólyagocska	alveolus (<i>pl.</i> alveoli)
1	nyelőcső	esophagus	3	májkapuér	hepatic portal vein
1	pitvar	atrium	3	patkóbél	duodenum
1	pitvar	atrium	3	porcszövet	cartilage
1	rekeszizom	diaphragm	3	testüreg	body cavity
1	simaizom	smooth muscle	3	uszony	fin
1	szarkomera	sarcomere	3	vakbél	appendix
1	szerv	organ	3	végbél	rectum
1	szív	heart	3	zsírszövet	adipose tissue
1	szívizom	cardiac muscle	4	emésztőcsatorna	alimentary canal
1	szívizom	cardiac muscle	4	köpeny	mantle
1	szőr	hair	4	középfül	middle ear
1	szövet	tissue	4	külső fül	outer ear
1	támasztószövet	vascular tissue	4	lemezes tüdő	book lung
1	tüdő	lung	4	nyálkahártya	mucus
1	vastagbél	large intestine, colon	4	összetett szem	compound eye
1	vázizom	skeletal muscle	4	zárt keringési rendszer	closed circulatory system
1	vékonybél	small intestine	5	kerek ablak	round window
1	véna	vein	5	reszelőnyelv	radula
1	vér	blood	X	Fiziológia	Physiology
1	vese	kidney	1	artéria	artery
2	belső váz	endoskeleton	1	emésztés	digestion

1	epe	bile	3	ACTH	adrenocorticotropic hormone
1	feszültségfüggő ioncsatorna	voltage-gated ion channel	4	aldoszteron	aldosterone
1	gázcsere	gas exchange	4	autokrin	autocrine
1	izzadság	sweat	4	ösztadiol	oestradiol
1	kapilláris	capillary	5	tobozmirigy	pineal gland
1	kiválasztás	excretion			
1	kiválasztás	secretion	X	Immunológia	Immunology
1	könny	tear	1	antigén	antigen
1	lélegzés	breathing	1	B-limfocita	B cell
1	nyál	saliva	1	fehérvérsejt	leukocyte
1	szívciklus	cardiac cycle	1	felismerés	recognition
1	tápanyag	nutrient	1	immunválasz	immune response
1	vörösvértest	erythrocyte	1	járvány	epidemic
2	ellenáramlás elvén alapuló (hő)csere	countercurrent exchange	1	sejtes immunválasz	cell-mediated immune response
2	gyomorsav	gastric juice/acid	1	T-sejt	T cell
2	gyűjtőcsatorna	collecting duct	2	antigén-bemutató	antigen presentation
2	kapilláris hálózat	capillary bed	2	autoimmun betegség	autoimmune disease
2	nyirok	lymph	3	citokin	cytokine
2	széklet	feces	4	csecsemőmirigy	thymus
2	szinusz-csomó	sinoatrial node (SA)			
2	szűrlet	filtrate	X	Neurológia	Neurology
2	szűrletképzés	filtration	1	agykéreg	cerebral cortex
2	ürítés	elimination	1	agytörzs	brainstem
3	ízérzékelés	gustation	1	akciós potenciál	action potential
4	szívhang	heart murmur	1	axon	axon
4	úszóhólyag	swim bladder	1	dendrit	dendrite
5	vedlés	molting	1	előagy	forebrain
			1	érző	sensory
X	Hormonok	Hormones	1	fájdalom	pain
1	agyalapi mirigy	pituitary gland	1	inger	stimulus
1	auxin	auxin	1	(inger)küszöb	threshold
1	hasnyálmirigy	pancreas	1	jel	signal
1	mellékvese	adrenal gland	1	kémiai receptor	chemoreceptor
2	ADH	antidiuretic hormone (ADH)	1	kisagy	cerebellum
2	agyalapi mirigy elülső lebenye	anterior pituitary	1	központi idegrendszer	central nervous system
2	mellékpajzsmirigy	parathyroid gland	1	mielinhévely	myelin sheath
2	ösztrogén	oestrogen	1	nagyagy	cerebrum
2	pajzsmirigy	thyroid gland	1	repolarizáció	refractory period
2	parathormon	parathyroid hormone	1	szinapszis	synapse

1	utóagy	hindbrain
1	válasz	response
1	vegetatív idegrendszer	autonomic nervous system
1	visszacsatolás	feedback
2	acetilkolin	acetylcholine
2	dúc	ganglion (<i>pl.</i> ganglia)
2	érzékelés	perception
2	gliasejt	glia (glial cell)
2	ingerületvezetés	transmission
2	középgagy	midbrain
2	motoros, mozgató	motor
2	sejttest	cell body
3	agyfélteke	cerebral hemisphere
3	fehérállomány	white matter
3	gondolkodás	cognition
3	kétnyúlványú sejt	bipolar cell
3	nyúltagy	medulla oblongata
3	szaglás	olfaction
3	szürkeállomány	grey matter
4	agy-gerincvelői folyadék	cerebrospinal fluid
4	csap	cone
4	erősítés	amplification
4	pálcika	rod
X	Szaporodás	Reproduction
1	ivarsejt	gamete
1	ivarsejtképzés	gametogenesis
1	magzat	fetus
1	megtermékenyítés	fertilisation
1	petefészek	ovary
1	petesejt	egg
1	terhesség	pregnancy
1	zigóta	zygote
2	barázdálódás	cleavage
2	fogantatás	conception
2	konjugáció	conjugation
2	méh	uterus
3	barázdálódási árok	cleavage furrow
4	abortusz	abortion

4	tejválasztás	lactation
5	akroszóma	acrosome
5	fogamzásgátlás	contraception
5	fogamzásgátló tabletta	birth control pill
5	méhszáj	cervix
5	vajúdás	labour
X	Betegségek	Diseases
1	járvány	epidemic
1	kórokozó	pathogen
2	áttétképzés	metastasis
2	gazdaszervezet	host
3	sarlósejtes	sickle-cell
3	szívinfarktus	heart attack
4	cisztás fibrózis	cystic fibrosis
4	jóindulatú	benevolent
4	jóindulatú daganat	benign tumor
4	rosszindulatú	malignant
5	bipoláris zavar	bipolar disorder
X	Ökológia	Ecology
1	adaptáció	adaptation
1	alkalmazkodás	acclimatisation
1	bevándorlás	immigration
1	biomassza	biomass
1	bioszféra	biosphere
1	kihalás	extinction
1	kompetitív kizárás	competitive exclusion
1	lebontó	decomposer
1	lebontó, korhadékevő	detrivore
1	mindenevő	omnivore
1	növényevő	herbivore
1	talaj	soil
1	társulás	community
1	túlélés	survival
2	biom	biome
2	húsevő	carnivore
2	táplálkozás	nutrition
2	zavar	disturbance

3	éghajlat	climate	5	vetésforgó	crop rotation
3	eltartóképesség	carrying capacity			
3	fenntartható	sustainable	X	Etológia	Ethology
3	savas eső	acid precipitation	1	szimbiózis	mutualism
3	sivatag	desert	2	magatartás	behaviour
3	veszélyeztetett	endangered	3	altruizmus	altruism
4	biológiai helyreállítás	bioremediation	3	asztalközösség	commensalism
4	megerősítés	reinforcement	4	rejtőszín	cryptic coloration
4	veszélyeztetett	threatened	4	riasztószín	aposematic coloration
5	folyótorkolat	estuary	4	társításos tanulás	associative learning
5	kérődző	ruminant	4	téli álm	torpor
5	lombkorona	canopy			